יַעֲלַת חֵן

עִקְרֵי פְּנִימִיּוּת הַתּוֹרָה

מָכְמָה

תּוֹרָה חֲדָשָׁה מֵאִתִּי תֵּצֵא

בִּינָה

עֲבוֹדָה צַרָּךְ גָּבוֹהַ

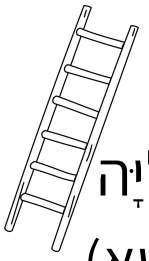
מָסָךְ

הִתְחַדְּשׁוּת הַבְּרִיאָה בְּכָל

רֶגַע וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית

סְבוּרָה

יְרִידָה צֹרֶךְ עֲלִיָּה

(גַּם בְּנוֹגֵעַ לַחֵטְא)

תִּפְאֶרֶת

נִתְאַוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא

לִהְיוֹת לוֹ דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים

נֶצַח

צַדִּיק גּוֹזֵר

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם

הוֹד

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר

וְצַדִּיק מְבַטֵּל

יְסוֹד

כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל

הִנּוֹ צַדִּיק

מַלְכוּת

סְגֻלַּת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

וְהַגּוּף הַיְהוּדִי

ב״ה

עיקר ראשון: תורה חדשה מאתי תצא

הַתּוֹרָה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה 'הֶבֶל' הִיא בִּפְנֵי הַתּוֹרָה-חֲדָשָׁה – תּוֹרַת הָאֲצִילוּת, פְּנִימִיוּת וְעַצְמִיוּת הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְגַּלְתָה לְמשֶׁה רַבֵּנוּ בְּהַר סִינָי – שֶׁתִּתְגַּלֶה עַל-יְדֵי מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, הַ"אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּמֹשֶׁה בְּכָל דָּרָא וְדָרָא".

הקדמה:

אנו מאמינים שלעתיד לבוא תתגלה תורה חדשה (ויקרא רבה יג, ג): "אמר הקדוש־ברוך־ הוא, תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא". ועוד אמרו חז"ל: (קוהלת רבה יא, ז) "תורה שאדם למד בעולם הזה, הבל היא לפני תורתו של משיח". כמובן, "זאת התורה לא תהא מוחלפת", אבל הגילוי של הממד הפנימי, גילוי "סוד טעמיה ומסתר צפונותיה" כשם ש"נתן להם תורתו ודִבר עמהם פנים אל פנים", הוא כה משמעותי ומהפכני עד שהתורה המוכרת תהפוך להיות "תורה חדשה" ממש. כבר היום אפשר לטעום תורה זו דרך העיסוק בפנימיות התורה. לימוד חסידות ביחס לתורתו של משיח, היא בדוגמת "טעימת מאכלי שבת" בערב שבת, בבחינת "טועמיה חיים זכו".

הרחבה:

משיחת יום ב' דחג השבועות* ה'תנש"א – בענין תורה חדשה מאתי תצא –

א. מהחידושים העיקריים בימות המשיח – כפס"ד הרמב"ם ש"באותן הימים תרבה הדעה והחכמה והאמת . . שאותו המלך שיעמוד מזרע דוד (המלך המשיח) בעל חכמה יהי' יתר משלמה, ונביא גדול הוא קרוב למשה רבינו, ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'", "ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם".

ובלשון חז"ל – מיוסד על הפסוק "כי תורה מאתי תצא" שנאמר ביעודיהגאולה – "תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא", "עתיד הקב"ה להיות יושב . . ודורש תורה חדשה שעתיד ליתן ע"י משיח".

ויש לומר, שענין זה מרומז בדברי הרמב"ם שמלך המשיח "בעל חכמה יהי' יתר משלמה ונביא גדול הוא . . ולפיכך ילמד כל העם" – שכיון ש"נביא גדול הוא" לכן תתגלה אליו ה"תורה חדשה (ש)מאתי תצא", וילמדה לכל העם.

ב. ובביאור הענין ד"תורה חדשה" דלעתיד לבוא – ב' פירושים־אופנים:

א) החידוש הוא בהתגלות טעמי וסודות התורה – כדאיתא בירושלמי "יש דברים שמשיקין עליהם את הפה (משיקין השפתים עליהם וסותמין את הפה ואין לגלותן) כד"א ישקני מנשיקות פיהו", ועניים אלו יתגלו ב"תורה חדשה" דלעתיד לבוא, ש"מובטחים מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם סוד טעמי' ומסתר צפונותי'", וכפי שמצינו בכ"מ שמשיח ילמד פנימיות התורה את כל העם.

ב) חידוש (גם) בהלכות התורה – כדאיתא במדרש בנוגע ללויתן ושור הבר, "כיצד הם נשחטים, בהמות נותץ ללויתן בקרניו וקורעו ולויתן נותץ לבהמות בסנפיריו ונוחרו . . זו שחיטה כשירה היא (בתמי'), ולא כך תנינן הכלשוחטין ובכל שוחטין ולעולם שוחטין חוץ ממגל קציר והמגרה והשנים מפני שהן חונקין . . אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא" – חידוש בהלכות התורה ששחיטה כזו תהי' כשירה.

ב״ה

סיפור מסיבי:

משל מהרה"ק ר' פנחס מקוריץ: אדם הלך פעם בלילה מעיירה לעיירה. בזמניהם בדרכים שמחוץ לעיר לא היו אורות, אך אף עלפי כן בתחילת הדרך היה לו קצת אור מהמנורות שהיו בבתי העיירה שמשם יצא, אך ככל שהתקדם בדרכו, התמעט האור ונעשה חשוך יותר ויותר. והנה, בשלב מסוים, ככל שהמשיך ללכת נעשה מואר יותר. מה קרה? איך פתאום נהיה יותר אור? התשובה היא פשוטה: בתחילה הוא התרחק מהעיירה הקודמת ולכן עם הזמן נעשה חשוך יותר; אבל בהמשך הוא התחיל להתקרב יותר ויותר אל העיירה אליה הוא צועד ואורה החלל האיר לו.

ועל דרך זה בעניינו: בתחילת הגלות היה חושך אך עדיין האיר האור של ה"עיירה" הראשונה – של בית המקדש, וככל שעבר הזמן החושך המשיך לגדול. אבל פתאום התהפכה המגמה – התגלה ספר הזוהר, התגלתה חכמת הקבלה, התגלה האריז"ל, הבעל שם טוב גילה את החסידות, אדמו"ר הזקן גילה את תורת חב"ד. ולכאורה מה קורה כאן? הרי התרחקנו עוד יותר מבית המקדש ונכנסנו עוד יותר לעומק הגלות, ואם כן החושך אמור להיות עוד יותר גדול! התירוץ על זה הוא פשוט: כבר מתחיל להאיר האור של בית המקדש השלישי. אמנם התרחקנו מהאור של בית שני, אבל כל יום נעשים קרובים יותר לבניין בית המקדש השלישי!

אימתי קאתי מר?

בעת שהצדיק רבי גרשון מקיטוב, שהה בארץ הקודש, שלח אליו גיסו הבעל-שם-טוב הקדוש, אגרת נפלאה ובה תיאור מרתק על מה שראה ושמע בעת שעשה עליית נשמה באותו ראש השנה. [...] וזה דבר ולשון האגרת:– לכבוד אהובי גיסי חביבי וידידי כנפשי ולבבי ה"ה הרבני המופלא החסיד המפורסם בתורה וביראה כבוד מורנו ורבנו הרב רבי אברהם גרשון נרו-יאיר, ולאשתו הצנועה מרת בלומא עם כל יוצאי חלציהם, כולם יעמדו על הברכה של חיים אמן סלה.

בראש השנה שנת תק"ז עשיתי השבעת עליית הנשמה כידוע לך, וראיתי דברים נפלאים במראה מה שלא ראיתי עד הנה מיום עומדי על דעתי, ואשר ראיתי ולמדתי בעלותי לשם בלתי אפשרי שרי לספר ולדבר אפילו פה אל פה. [...] ועליתי מדרגה אחר מדרגה, עד שנכנסתי להיכל משיח, ששם לומד משיח תורה עם כל התנאים והצדיקים וגם עם שבעה רועים. ושם ראיתי שמחה גדולה עד מאוד ואיני יודע לשמחה זו מה היא עושה. והייתי סבור שהשמחה הזאת חס ושלום על פטירתי מעולם הזה, והודיעו לי אחר כך שאיני נפטר עדיין כי הנאה להם למעלה כשאני מייחד יחודים למטה על ידי תורותיהם הקדושות, אבל מהות השמחה איני יודע עד היום הזה.

ושאלתי את פי משיח אימתי קאתי מר? והשיב לי: בזאת תדע, בעת שיתפרסם לימודך בעולם, ויפוצו מעינותיך חוצה, מה שלמדתי אותך והשגת, ויוכלו גם המה לעשות יחודים ועליות כמוך ואז ייכלו כל הקליפות ויהיה עת רצון וישועה.

ותמהתי על זה, והיה לי צער גדול באריכות הזמן כל כך מתי זה אפשר להיות. אך ממה שלמדתי שם שלושה דברים סגולות, ושלושה שמות הקדושים והם בנקל ללמוד ולפרש, ונתקררה דעתי, וחשבתי שאפשר ועל ידי זה יוכלו גם כן אנשי גילי לבא למדרגה ובחינה כמותי, דהיינו בהיותם יכולים להעלות נשמות וילמדו וישובו כמו אני, ולא נתנה רשות כל ימי חיי לגלות זאת ובקשתי עבורך ללמד אותך ולא הורשיתי כלל ומושבע ועומד על זה...

אצל הרב הקדוש רבי מרדכי מנשכיז היה חיוב ללמוד אגרת זומדי יום ביומו, ומבלי לגרוע כהנחת תפילין ממש. ואמר שמה שכותב הבעל שם טוב שלמד ג' שמות שאין ברשותו לגלות, באמת הם רמוזים בהעלם, ואפשר לדעת על ידם קץ הגאולה.

(כתר שם טוב; בן פורת יוסף ד' ק"ו ט"ו; רשפי אש השלם, ד' א' ע"ב;)

עיקר שני: עבודה צורך עבוה

הָאָדָם בָּעֲבוֹדָתוֹ אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בְּשִׂמְחָה מוֹסִיף אוֹר וְתַעֲנוּג לְמַעְלָה וְגוֹרֵם נַחַת רוּחַ אֲמִתִּית לְפָנָיו – "בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא אִתְעָרוּתָא דִּלְעֵילָּא".

הקדמה:

על פי הנסתר דאורייתא יודעים אנו (בידיעה של הרגשה והכרה פנימית) כי קיים צורך אצלו יתברך כביכול בעבודת האדם (שברא בצלמו על מנת לעבדו באמת): "למעשה ידיך תכסוף"— "עבודה צורך גבוה". הנביא אומר: "ויספו ענוים בהוי' שמחה", "שמחה בהוי'" לא נאמר אלא "בהוי' שמחה", לומר שעל ידי עבודת הענוים בשמחה של מצוה — "עבדו את הוי' בשמחה" — מוסיפים הם שמחה וגילוי אור עצמי באור אין סוף ב"ה עצמו.

הבהרה: ה' הוא אמנם שלימות הכל. ודוקא שלימות זו מאפשרת לו להיות גם חסר וזקוק. מי שאינו יכול להרגיש חוסר מהו, חסרונו גדול. זהו ההבדל בינינו לבין ה' – כאשר אנו זקוקים למשהו, הוא באמת חסר לנו. אך ה' זקוק דוקא כי הוא בחר להזדקק לאותו דבר. לפני שעלה במחשבתו של ה' לברוא את העולם לא היה חסר לו דבר. אך הוא בחר בהזדקקות לקשר איתנו, ולשם כך ברא ויצר אותנו, הניחנו בתוך העולם ומבקש את היחס שלנו.

הרחבה:

יבמות דף סד, א

א"ר יצחק מפני מה היו אבותינו עקורים? מפני שהקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתן של צדיקים.

חולין דף ס, ב

וכתיב "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ" במעלי שבתא, מלמד שיצאו דשאים ועמדו על פתח קרקע עד שבא אדם הראשון ובקש עליהם רחמים וירדו גשמים וצמחו. ללמדך שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים.

סֵפֶר הַתַּנְיָא פֶּרֶק מא

וְאַף שֶׁלִּהְיוֹת כַּוָּנָה זוֹ אֱמִתִּית בְּלִבּוֹ, שֶׁיִּהְיֶה לִבּוֹ חָפֵץ בֶּאֱמֶת יִחוּד הָעֶלְיוֹן הַזֶּה, צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּלִבּוֹ אַהֲבָה רַבָּה לַה' לְבַדּוֹ לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְפָנָיו לְבַד, וְלֹא לְרַוּוֹת נַפְשׁוֹ הַצְּמֵאָה לַה', אֶלָּא "כְּבָרָא דְּאִשְׁתַּדָּל בָּתַר אֲבוּי וְאִמֵּיהּ, דְּרָחִים לוֹן יַתִּיר מִגַּרְמֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ כו'" [כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּשֵׁם רַעֲיָא מְהֵימְנָא]. מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְכָל אָדָם לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ בְּכַוָּנָה זוֹ, כִּי אַף שֶׁאֵינָהּ בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ לְגַמְרֵי בְּלִבּוֹ, שֶׁיַּחְפֹּץ בָּזֶה בְּכָל לִבּוֹ, מִכָּל מָקוֹם מְעַט מִזְעֵר חָפֵץ לִבּוֹ בָּזֶה בֶּאֱמֶת, מִפְּנֵי אַהֲבָה הַטִּבְעִית שֶׁבְּלֵב כָּל יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת כָּל מַה שֶּׁהוּא רָצוֹן הָעֶלְיוֹן ב"ה, וְיִחוּד זֶה – הוּא רְצוֹנוֹ הָאֱמִתִּי.

ספר התניא, פרק ל"ג

וְעַל זֶה תִּיקְנוּ לִיתֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל בֹּקֶר, וְלוֹמַר:"אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וְכוּ' וּמַה יָּפָה יְרוּשָּׁתֵנוּ", כְּלוֹמַר, כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בִּירוּשָּׁה שֶׁנָּפְלָה לוֹ הוֹן עָתֵק שֶׁלֹּא עָמַל בּוֹ,כֵּן וְיוֹתֵר מִכֵּן לְאֵין קֵץ, יֵשׁ לָנוּ לִשְׂמוֹחַ עַל יְרוּשָּׁתֵנוּ שֶׁהִנְחִילוּנוּ אֲבוֹתֵינוּ,הוּא יִחוּד ה' הָאֱמִיתִי, אֲשֶׁר אֲפִילוּ בָּאָרֶץ מִתַּחַת – אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ, וְזוֹ הִיא דִּירָתוֹ בַּתַּחְתּוֹנִים.

וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ־זִכְרוֹנָם־לִבְרָכָה: תַּרְיַ"ג מִצְוֹת נִיתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל, בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה",כְּלוֹמַר, כְּאִלּוּ אֵינָהּ רַק מִצְוָה אַחַת, הִיא הָאֱמוּנָה לְבַדָּהּ, כִּי עַל יְדֵי הָאֱמוּנָה לְבַדָּהּ – יָבֹא לְקִיּוּם כָּל הַתַּרְיַ"ג מִצְוֹת.

דְּהַיְינוּ, כְּשֶׁיִּהְיֶה לִבּוֹ שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בֶּאֱמוּנָתוֹ בְּיִחוּד ה' בְּתַכְלִית הַשִּׂמְחָה, כְּאִלּוּ לֹא הָיְתָה עָלָיו רַק מִצְוָה זוֹ לְבַדָּהּ, וְהִיא לְבַדָּהּ תַּכְלִית בְּרִיאָתוֹ וּבְרִיאַת כָּל הָעוֹלָמוֹת –הֲרֵי בְּכֹחַ וַחֲיוּת נַפְשׁוֹ בְּשִׂמְחָה רַבָּה זוֹ, תִּתְעַלֶּה נַפְשׁוֹ לְמַעְלָה מַעְלָה, עַל כָּל הַמּוֹנְעִים קִיּוּם כָּל הַתּוֹרַ"ג מִצְוֹת מִבַּיִת וּמִחוּץ. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר "בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה" – "יִחְיֶה" דַּיְיקָא, כִּתְחִיַּית הַמֵּתִים, דֶּרֶךְ מָשָׁל, כָּךְ תִּחְיֶה נַפְשׁוֹ בְּשִׂמְחָה רַבָּה זוֹ. וְהִיא שִׂמְחָה כְּפוּלָה וּמְכוּפֶלֶת, כִּי מִלְּבַד שִׂמְחַת הַנֶּפֶשׁ הַמַּשְׂכֶּלֶת בְּקִרְבַת ה' וְדִירָתוֹ אִתּוֹ עִמּוֹ.עוֹד זֹאת יִשְׂמַח בְּכִפְלַיִם בְּשִׂמְחַת ה' וְגוֹדֶל נַחַת רוּחַ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ בֶּאֱמוּנָה זוֹ,דְּאִתְכַּפְיָא סִטְרָא אָחֳרָא מַמָּשׁ וְאִתְהַפֵּךְ חֲשׁוֹכָא לִנְהוֹרָא, שֶׁהוּא חֹשֶׁךְ הַקְּלִיפּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם הַזֶּה הַחוֹמְרִי הַמַּחֲשִׁיכִים וּמְכַסִּים עַל אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ עַד עֵת קֵץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ"[דְּהַיְינוּ, "קֵץ הַיָּמִין", שֶׁיַּעֲבִיר רוּחַ הַטּוּמְאָה מִן הָאָרֶץ, "וְנִגְלָה כְּבוֹד ה', וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּיו", וּכְמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמָּן].
וּבִפְרָט בְּחוּץ לָאָרֶץ, שֶׁאֲוִיר אֶרֶץ הָעַמִּים טָמֵא וּמָלֵא קְלִיפּוֹת וְסִטְרָא אָחֳרָא, וְאֵין שִׂמְחָה לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ כְּאוֹרָה וְשִׂמְחָה בְּיִתְרוֹן אוֹר הַבָּא מִן הַחֹשֶׁךְ דַּיְיקָא.
וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב: "יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׂיו",פֵּירוּשׁ, שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל – יֵשׁ לוֹ לִשְׂמוֹחַ בְּשִׂמְחַת ה', אֲשֶׁר שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בְּדִירָתוֹ בַּתַּחְתּוֹנִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשִׂיָּה גַּשְׁמִיִּית מַמָּשׁ.
וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב "בְּעוֹשָׂיו" – לְשׁוֹן רַבִּים, שֶׁהוּא עוֹלָם הַזֶּה הַגַּשְׁמִי הַמָּלֵא קְלִיפּוֹת וְסִטְרָא אָחֳרָא, שֶׁנִּקְרָא "רְשׁוּת הָרַבִּים" וְ"טוּרֵי דְּפִרוּדָא", וְאִתְהַפְּכָן לִנְהוֹרָא, וְנַעֲשִׂים "רְשׁוּת הַיָּחִיד" לְיִחוּדוֹ יִתְבָּרֵךְ, בֶּאֱמוּנָה זוֹ:

סיפור מסיבי:

פעם אחת הגיע רבי ברוך מקוסוב אל בית המדרש בעיירה יהודית אחת ומצא שם תלמידים שלומדים תורה. התלמידים היו צעירים וחריפי דעת והתנצחו בוויכוחים זה עם זה, כשהם מתפלפלים ומחדשים חידושים גדולים בתורה.
ראה ר' ברוך מקוסוב שפלפולם מלא הבלים, וכל תכלית לימודם אינה לשם שמים ולמציאת האמת אלא להתפאר ולהתגאות.
היתל בהם הרב ואמר: "רוב תודות למי שהביאני לבית מלא תורה שכזה!" שמחו התלמידים הצעירים לשמע הדברים ופניהם צהלו, משום שחשבו שהתכוון לשבחם.
"לא לזאת התכוונתי," אמר הרב. "הלא ידוע שכשאדם עוסק בתורה לשמה, לימוד התורה לא נשאר למטה, בעולם הזה, אף לא לרגע אחד. התורה ממהרת לשוב למעלה אל ביתה, אל האלוקים, והיא בוקעת את חלוני הרקיע. אבל אם תכלית הלימוד איננה לשמה, אזי היא נשארת למטה לנצח ואינה עולה למעלה כלל."
ועתה, ראו עיניי כי כל לימודכם ופלפולכם אינו 'לשמה' ולא לשמו של הקב"ה, ואוזניי לא שמעו דבר מלבד פלפולים תפלים. אפילו דף אחד מן התורה שלמדתם לא רצה לעלות מעלה, וכל לימודכם נשאר למטה עד שמילא את הבית כולו. לזאת התכוונתי כשאמרתי שמצאתי פה בית מלא תורה."

- לשם ההמחשה נשתמש במשל ממעשים שבכל יום – רבות קורה שילדים רוצים לעזור בבית. ככל שהילדים קטנים יותר, העזרה שלהם אינה מייעלת את המטלה ולעתים הפוך. בחירת ההורים להיעזר בהם נובעת מהרצון להעניק לילדים משמעות.

בשלב זה של המשל, אנו מבינים שה' יכול להסתדר בלעדינו ובטובו בחר להעניק לנו משמעות. לתת לנו תחושה שאנו פועלים ועושים. השלב הבא כבר יסביר היטב את החידוש שלנו, את ההזדקקות, כביכול, של ה' לברואיו.
כאשר ההורים נעזרים בילדיהם, ה לא רק נותנים להם אלא גם, ואולי אף בעיקר, מקבלים מהם. נתבונן מן הצד ונצפה בהורה ששוטף את הרצפה יחד עם ילדו. אם חשבנו שההורה מעניק לילד, כעת לא ברור מי מעניק יותר. לא פחות ממה שהילד מקבל, ההורה מקבל משמעות לחייו. הילדים הופכים את ההורים לכאלו ומעניקים טעם לחייהם. כך, ה' בוחר להיעזר בנו, להיות תלוי במעשינו ועבודתנו. הוא השתוקק לברוא את העולם ולקיים איתנו קשר, ואנו במעשינו מעניקים לו אותו וממלאים את תאוותו לשכון כאן בתחתונים.

ב״ה

עיקר שלישי: התחדשות הבריאה בכל רגע והשגחה פרטית

ה' יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּדִבּוּרוֹ בְּכָל רֶגַע מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וּבִפְנִימִיּוּת הַדִּבּוּר הַמְהַוֶּה מִסְתַּכֵּל בְּאַהֲבָה וּדְאָגָה עַל כָּל אַחַת מִבְּרִיּוֹתָיו; אוֹתָהּ הִתְעַנְיְנוּת בְּכָל פְּרָט מְדוֹבֶבֶת אֶת הַדִּבּוּר הַבּוֹרֵא בְּפֹעַל.

הקדמה:

הקב"ה ברא את העולם בששת ימי בראשית, וממשיך לחדש אותו בכל רגע ורגע - "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". בהתהוות המתמדת, של כל פרט בכל רגע, ה' משגיח על כל פרט ופרט. ללא תחושת ההתחדשות התמידית, הבורא נותר רחוק מתודעת הנברא. האמונה בבריאה המתמדת והמודעות אליה מקרבות בין ה' לברואיו ומדגישות את אהבתו העצומה של ה' כלפיהם. הבורא יתברך אינו דואג רק לקיום הכללי של העולם, אלא בורא כל פרט ופרט בכל רגע מחדש, מתוך אהבה כלפיו ואמון עצום בפוטנציאל הטמון בו.

הרחבה:

סֵפֶר הַתַּנְיָא אִגֶּרֶת הַקֹּדֶשׁ יא

וּבְאוֹר הָעִנְיָן הוּא רַק אֱמוּנָה אֲמִתִּית בְּיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. דְּהַיְנוּ שֶׁהַבְּרִיאָה יֵשׁ מֵאַיִן, הַנִּקְרֵאת רֵאשִׁית חָכְמָה וְהִיא חָכְמָתוֹ שֶׁאֵינָהּ מֻשָּׂגֶת לְשׁוּם נִבְרָא, הַבְּרִיאָה הַזֹּאת הִיא בְּכָל עֵת וְרֶגַע שֶׁמִּתְהַוִּים כָּל הַבְּרוּאִים יֵשׁ מֵאַיִן מֵחָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְחַיֶּה אֶת הַכֹּל.

וּכְשֶׁיִּתְבּוֹנֵן הָאָדָם בְּעֹמֶק הֲבָנָתוֹ וְיַצִּיר בְּדַעְתּוֹ הַוָּיָתוֹ מֵאַיִן בְּכָל רֶגַע וְרֶגַע מַמָּשׁ – הַאֵיךְ יַעֲלֶה עַל דַּעְתּוֹ כִּי רַע לוֹ אוֹ שׁוּם יְסוּרִים מִבָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי אוֹ שְׁאָרֵי יְסוּרִין בָּעוֹלָם? הֲרֵי הָאַיִן, שֶׁהִיא חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא מְקוֹר הַחַיִּים וְהַטּוֹב וְהָעֹנֶג, וְהוּא הָעֵדֶן שֶׁלְּמַעְלָה מֵעוֹלָם הַבָּא, רַק מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ מֻשָּׂג לָכֵן נִדְמֶה לוֹ רַע אוֹ יְסוּרִים. אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵין רַע יוֹרֵד מִלְּמַעְלָה וְהַכֹּל טוֹב, רַק שֶׁאֵינוֹ מֻשָּׂג לְגָדְלוֹ וָרָב טוּבוֹ.

וְזֶהוּ עִקַּר הָאֱמוּנָה שֶׁבִּשְׁבִילָהּ נִבְרָא הָאָדָם: לְהַאֲמִין דְּ"לֵית אֲתַר פָּנוּי מִינֵי", וּ"בְאוֹר פָּנֶי מֶלֶךְ חַיִּים", וְעַל כֵּן "עוֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ", הוֹאִיל וְהוּא רַק טוֹב כָּל הַיּוֹם. וְעַל כֵּן רֵאשִׁית הַכֹּל שֶׁיִּשְׂמַח הָאָדָם וְיָגֵל בְּכָל עֵת וְשָׂעָה וְיִחְיֶה מַמָּשׁ בֶּאֱמוּנָתוֹ בַּה', הַמְחַיֶּה וּמֵטִיב עִמּוֹ בְּכָל רֶגַע.

וּמִי שֶׁמִּתְעַצֵּב וּמִתְאוֹנֵן מֵרֹאֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ מְעַט רַע וְיִסּוּרִין וְחֶסֶר לוֹ אֵיזֶה טוֹבָה – וַהֲרֵי זֶה כְּכוֹפֵר ח"ו. וְעַל כֵּן הִרְחִיקוּ מִדַּת הָעַצְבוּת בְּמְאֹד חֲכְמֵי הָאֱמֶת. אֲבָל הַמַּאֲמִין לֹא יָחוּשׁ מְשׁוּם יְסוּרִין בָּעוֹלָם, וּבְכָל עִנְיְנֵי הָעוֹלָם "הֵן וְלָאו שָׁוִין אֶצְלוֹ" בְּהַשְׁוָאָה אֲמִתִּית...

ב״ה

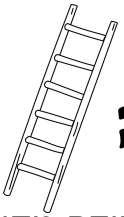

סיפור מסיבי:

מסופר, שאחד מתלמידיו של הבעל שם טוב לא יכל לעכל תפיסה זו של השגחה פרטית. הבעש"ט ציווה עליו ללכת ליער, לעמוד ליד עץ כלשהו ולהתחיל לעקוב אחר גלגוליו של העלה הראשון שינשור ממנו. עשה כן התלמיד והחל לצעוד אחר העלה. שעה ארוכה שמר את עקבותיו של העלה. הוא ראה כי העלה התגלגל על-פני השדה עד שנתקע בין שתי אבנים. התקרב התלמיד וראה כי מבין האבנים יוצאת תולעת ומתחילה לכרסם בתיאבון את העלה. כששב אל רבו, עוד בטרם פצה את פיו לספר את קורותיו, אמר לו הבעש"ט: "הקב"ה, שהוא זן את העולם כולו, גלגל את העלה כך שיגיע אל התולעת המסכנה וישמש לה מזון, וכל גלגוליו של העלה היו בהשגחה פרטית".

- **ספרי את הסיפור שלך! באיזו השגחה פרטית נתקלת היום?**

ב״ה

עיקר רביעי: ירידה צורך עליה

כל ירידה היא לצורך עליה. העליה היא למקום נעלה ונשגב יותר, באין ערוך, מנקודת מקום המוצא טרם הירידה. ולמי שיש עינים בראשו, בעצם הירידה כבר מורגשת התכלית ונקודת השיא של העליה — "ירידה תכלית העליה".

הסברה:

כל ירידה, החל מירידת הנשמה לתוך הגוף ועולם הזה, היא לצורך עליה. גם ירידה של חטא ועון שנעשה, נועדה להביא את האדם למקום גבוה יותר. סוף כל הרע, ע"י תשובה וגאולה, להתברר ולהיות כסא לטוב.

הרחבה:

הבהרה 1: כלל גדול הוא שכל ירידה היא צורך עליה: בבריאת העולם "ברישא חשוכא והדר נהורא", עולם התהו שנשבר קדם לתיקון הטוב בעיני ה'. אחרי המבול נברא עולם חדש ונכרתה ברית חדשה עם האנושות. מגלות מצרים נולד העם וקבלנו את התורה. כל משבר בתולדות עם ישראל גרם להעמקה והרחבה בתורה שבעל פה. חורבן הבית היה לצורך גלות שבסופה גאולה מוחלטת ובנין בית שלישי נצחי.

גם בחיי הפרט צריך לדעת שתכלית כל טראומה היא הצמחת האדם למחוזות חדשים – להקנות לו תפיסות עולם חדשות ולתת לו כיוון חדש של שליחות בעולם. תוך כדי המשבר עצמו, צריך כח לצלוח אותו בלי להתמוטט. בהמשך נדרשת האמונה שאפשר להחזיר את הגלגל לאחור, לחזור למציאות שהיתה לפני השבירה. אבל העיקר הוא להגיע לתכלית המשבר – צמיחה חדשה, שלא היתה אפשרית בלעדיו.

הבהרה 2: המשל שמובא לענין ירידה צורך עליה, בכמה מקומות, הוא העליה בסולם, שכדי לעלות לשליבה עליונה יותר, צריך האדם 'להרפות' ו'לרדת' מהשליבה הקודמת שבה היה, אף שברגע זה הוא פחות יציב, וזאת כדי להצליח לעלות ולהתייצב בשליבה עליונה יותר.

זו גם הסיבה שהירידה הזו אינה ירידה אמיתית, והיא נקראת 'ירידה' ונפילה רק לגבי המדרגה שלפני, אך למעשה היא כבר מובילה לעליה, כמו שכתוב "כי יפול לא יוטל", אמנם יש כאן נפילה מסויימת, אך היא אינה נפילה מוחלטת ורק ירידה לפי שעה.

מתוך אותה נקודת מבט, מבואר בתורת החסידות אפילו בנוגע לחטאים שהינם איסור גמור ורע מוחלט על פי תורה, שאף שאסור לאדם להעמיד עצמו במצב של נסיון ו"האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה", בדיעבד, אם כבר קרה לאדם מצב של נפילה רוחנית, הוא יכול להפוך את המצב הזה לקירוב רוחני נעלה הרבה יותר בכח התשובה, עד ש"במקום שבעלי תשובה נמצאים אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד בו".

תורה אור פרשת נח ט, ג

להבין הענין שתפלת הבעל עסק יהיה במדרגה גבוה כו'. צריך להבין ענין ירידת הנשמה, שהיא הניצוץ אלקות, בעולם הזה בגוף ונפש הבהמית, להיות טרוד תמיד במחשבות ודאגות הפרנסה בהבלי עולם הזה. וזהו ירידה גדולה. מההכרח לומר שירידה זו היא צורך עליה. שלאחר שירדה ונתלבשה בגוף ונפש הבהמית תוכל לעלות למעלה מעלה ע"י אהבת בכל מאדך, שהוא בלי גבול. כמאמר רז"ל "טוב – זה מלאך חיים, מאד – זה מלאך המות" כו', וזהו דוקא ע"י האהבה הבאה מנפש הבהמית, כמו שאנו רואים למטה שכח הבהמה גדול מכח האדם, כמו כן למעלה ארז"ל "במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים" כו', והיינו מפני שבחינת בעל תשובה הוא בחילא יתיר ובכח והתגברות גדול, והיינו מפני שבחינת נפש הבהמית הוא מבחינת עולם התהו.

סֵפֶר הַתַּנְיָא פֶּרֶק לא

וְלִהְיוֹת בְּחִינַת תְּשׁוּבָה זוֹ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וְיֶתֶר עֹז מֵעוּמְקָא דְּלִבָּא, וְגַם שִׂמְחַת הַנֶּפֶשׁ תִּהְיֶה בְּתוֹסֶפֶת אוֹרָה וְשִׂמְחָה, כַּאֲשֶׁר יָשִׁיב אֶל לִבּוֹ דַּעַת וּתְבוּנָה לְנַחֵמוֹ מֵעֲצָבוֹנוֹ וְיגוֹנוֹ לֵאמֹר כַּנַ"ל, הֵן אֱמֶת כו', אַךְ אֲנִי לֹא עָשִׂיתִי אֶת עַצְמִי. וְלָמָּה עָשָׂה ה' כָּזֹאת לְהוֹרִיד חֵלֶק מֵאוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמְמַלֵּא וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וְכוּלָּא קַמֵּיהּ כְּלָא חַשִּׁיב, וְהִלְבִּישׁוֹ בְּ"מִשְׁכָּא דְּחִוְיָא" וְטִפָּה סְרוּחָה?

אֵין זֶה כִּי אִם יְרִידָה זוֹ הִיא צֹרֶךְ עֲלִיָּה, לְהַעֲלוֹת לַה' כָּל נֶפֶשׁ הַחִיּוּנִית הַבַּהֲמִית שֶׁמִּקְלִיפַּת נֹגַהּ וְכָל לְבוּשֶׁיהָ, הֵן בְּחִינַת מַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁלָּהּ ע"י הִתְלַבְּשׁוּתָן בְּמַעֲשֶׂה דִּבּוּר וּמַחֲשָׁבָת הַתּוֹרָה... וְאִם כֵּן אֵיפוֹא זֹאת אֶעֱשֶׂה וְזֹאת תִּהְיֶה כָּל מְגַמָּתִי כָּל יְמֵי חֶלְדִּי לְכָל בָּהֶן חַיֵּי רוּחִי וְנַפְשִׁי, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב "אֵלֶיךָ ה' נַפְשִׁי אֶשָּׂא", דְּהַיְנוּ לְקַשֵּׁר מַחֲשָׁבְתִּי וְדִבּוּרִי בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ וְדִבּוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵן הֵן גּוּפֵי הֲלָכוֹת הָעֲרוּכוֹת לְפָנֵינוּ, וְכֵן מַעֲשֶׂה בְּמַעֲשֶׂה הַמְּצוֹת, שֶׁלָּכֵן נִקְרֵאת הַתּוֹרָה "מְשִׁיבַת נָפֶשׁ" פֵּרוּשׁ לְמְקוֹרָהּ וְשָׁרְשָׁהּ, וְעַל זֶה נֶאֱמַר "פִּקּוּדֵי ה' יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב".

סיפור מסיבי:

- רבי שניאור זלמן "אדמו"ר הזקן" החל בהפצת פנימיות התורה עד למעצרו על ידי השלטונות באשמה של מרידה במלכות. חמישים ושלושה ימים היה במאסר, זמן שלא יכל להפיץ את תורתו ברבים-הירידה אך לאחר שהמלכות הכירה בצדקת דרכו ושחררה אותו ב-י"ט בכסלו, התגלתה פנימיות התורה בצורה המובנת להמונים ע"י חכמה בינה ודעת. מאז ניתנה לכל יהודי היכולת ללמוד את פנימיות התורה ולהבינה-העליה .
- הרבי אמר ב"יחידות" לאדם שעיקר עיסוקו הי' בספורט (כדרכו בקודש שמדבר עם כל אחד לפי ערכו ולפי עיסוקיו) שלפעמים הולכים כמה צעדים לאחור כדי לקבל תנופה לרוץ קדימה. נמצא שגם ההליכה לאחור אינה אלא חלק מהצעידה קדימה.
- **מה הסיפור שלך? איזו עליה חווית בעצמך או בעם ישראל אחרי ירידה?**

עיקר חמישי: נתאווה הקב״ה להיות לו דירה בתחתונים

חֻפְצוֹ הַפְּנִימִי וְהָעַצְמִי שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – 'תַּאֲוָה' שֶׁאֵין עָלֶיהָ 'קוּשְׁיוֹת' – הוּא לִשְׁכּוֹן בַּתַּחְתּוֹנִים, הָעוֹלָם הַזֶּה הַגַּשְׁמִי דַּוְקָא.

הסברה:

אנו מאמינים שחפצו העצמי והפנימי של הקדוש־ברוך־הוא הוא לשכון בעולמנו זה – "נתאווה הקדוש־ברוך־הוא להיות לו דירה בתחתונים" (תנחומא נשוא טז). אמנם העולם הזה הוא הכנה לעולם הבא – "העולם הזה דומה לפרוזדור לפני העולם הבא" - אך פנימיות התורה מסבירה שהעולם הבא אינו עולם הנשמות לאחר פטירת האדם ופרידת הנשמה מהגוף, אלא דווקא המציאות הגשמית שבה אנו חיים. לאחר תחיית המתים הנשמות תחזורנה לגופים, וה' ישרה את שכינתו דווקא בתוך הגוף והחומר הגשמי. כך החיים בעולם ועבודת ה' בתוכו הופכים מתחנת־ מעבר־זמנית לבעלי תכלית נצחית - הכשרת העולם הזה לקבל את השראת שכינתו יתברך.

הרחבה:

סֵפֶר הַתַּנְיָא פֶּרֶק לג

וְזֶה כָּל הָאָדָם וְתַכְלִית בְּרִיאָתוֹ וּבְרִיאוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים לִהְיוֹת לוֹ דִּירָה זוֹ בַּתַּחְתּוֹנִים.

שָׁם, פֶּרֶק לו

הִנֵּה תַּכְלִית הִשְׁתַּלְשְׁלוּת הָעוֹלָמוֹת וִירִידָתָם מִמַּדְרֵגָה לְמַדְרֵגָה אֵינוֹ בִּשְׁבִיל עוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, הוֹאִיל וְלָהֶם יְרִידָה מֵאוֹר פָּנָיו יִתְבָּרֵךְ, אֶלָּא הַתַּכְלִית הוּא עוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן, שֶׁכָּךְ עָלָה בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ לִהְיוֹת נַחַת רוּחַ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ "כַּד אִתְכַּפְיָא סִטְרָא אַחֲרָא" וְאִתְהַפֵּךְ חֲשׁוֹכָא לִנְהוֹרָא, שֶׁיָּאִיר אוֹר ה' אֵין סוֹף ב"ה בִּמְקוֹם הַחֹשֶׁךְ.

ב״ה

סיפור מסיבי:

פעם אחת הגיע רבי לוי יצחק מבַּרדיטְשוֹב אל ביתו של אחד מעשיריה המכובדים של העיר לבוּב, וביקש ללון בביתו. העשיר, שלא הכיר את רבי לוי יצחק, סירב ואמר: "האם נדמה לך כי חסרים כאן עוברי אורח? לך אל בית 'הכנסת אורחים' שבו משתכנים אנשים כמוך, ושם תלון."

– "איני עובר אורח, ולא אטריח אותך," אמר רבי לוי יצחק, "כל בקשתי היא כי תיתן לי מקום באחד החדרים."

-"אם אינך עובר אורח, לך אל ביתו של מלמד התינוקות, הוא יקבלך," אמר האיש.

הלך רבי לוי יצחק אל ביתו של המלמד, והתקבל בסבר פנים יפות.

והנה, אך עבר רבי לוי יצחק את מפתן הבית וישב לנוח, נשמע קול בין אנשי העיר: "הרבי מברדיטשוב כאן!"

אנשים רבים התאספו סביב הבית לראות את הרבי ולקבל את ברכתו, וביניהם היה גם האיש העשיר.

נדחק האיש בין הקהל שהתאסף עד שעמד לפני הרבי ואמר: "אדוני, מורי ורבי, מחל נא ובוא אל ביתי. הלוא ידוע הדבר כי כל הצדיקים הבאים אל עירנו לבוּב מתאכסנים אצלי."

ענה הרבי ואמר: "האם יודעים אתם, רבותי, מה ההבדל בין אברהם אבינו ולוֹט, בן אחיו? כשבאו המלאכים אל אברהם הוא קיבל את פניהם וכיבדם בחמאה וחלב ובבן בקר שהכין עבורם, אולם גם על לוט נאמר: 'וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמַצוֹת אָפָה וַיֹּאכֵלוּ' (בראשית יט, ג).

אברהם בחסדו אסף את המלאכים אל ביתו, אך גם לוט אמר 'סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עַבְדְּכֶם' (שם, פסוק ב). אם כך, מדוע אנו מתפעלים מן החסד שעשה אברהם ולא מן החסד שעשה לוט?

אלא שכאשר באו המלאכים אל סדום, עירו של לוט, כבר נודע שהם מלאכים, כמו שכתוב 'וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה' (שם, פסוק א). אך כאשר אברהם הכניס אותם אל ביתו לא ראה לפניו אלא 'אנשים' הניצבים לפניו. האחד נגלה לפניו כמוכר סדקית, האחר כערבי ועוד אחד כצועני.

יתרונו של אברהם אבינו הוא שאסף אל ביתו גם אנשים שחשב שהם רק עוברי אורח, ואילו לוט כיבד מלאכים, והרי כל אחד היה מכניס בשמחה מלאכים אל ביתו. לכן דווקא לאברהם אבינו ראויים השבח והתפארת."

עיקר שישי: צדיק עוזר והקב"ה אקיים

בִּידֵי הַצַּדִּיק לִגְזוֹר גְּזֵרָה בְּיַחַס לְהַנְהָגַת הָעוֹלָמוֹת.

הסדרה:

אבינו שבשמים חפץ ש'נוביל' אותו, כביכול, אל הגשמת רצונו והשראת שכינתו בעולם הזה. ה' אמר לאברהם אבינו, היהודי הראשון, "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי" - אתה תיזום ותוביל. כמו בעל עסק שנהנה לראות את בנו לוקח את מושכות העסק לידיו ומצעיד אותו קדימה, כך ה' שמח לראות את בניו תופסים יוזמה ומקדמים את העולם אל התכלית.

הרחבה:

בבא מציעא נט, ב

תנא באותו היום השיב רבי אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימנו אמר להם אם הלכה כמותי חרוב זה יוכיח נעקר חרוב ממקומו מאה אמה ואמרי לה ארבע מאות אמה אמרו לו אין מביאין ראיה מן החרוב חזר ואמר להם אם הלכה כמותי אמת המים יוכיחו חזרו אמת המים לאחוריהם אמרו לו אין מביאין ראיה מאמת המים חזר ואמר להם אם הלכה כמותי כותלי בית המדרש יוכיחו הטו כותלי בית המדרש ליפול גער בהם רבי יהושע אמר להם אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה אתם מה טיבכם לא נפלו מפני כבודו של רבי יהושע ולא זקפו מפני כבודו של רבי אליעזר ועדיין מטין ועומדין חזר ואמר להם אם הלכה כמותי מן השמים יוכיחו יצאתה בת קול ואמרה מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום עמד רבי יהושע על רגליו ואמר לא בשמים היא מאי לא בשמים היא. מאי לא בשמים היא? אמר רבי ירמיה: שכבר נתנה תורה מהר סיני אין אנו משגיחין בבת קול, שכבר כתבת בהר סיני בתורה אחרי רבים להטות. אשכחיה רבי נתן לאליהו אמר ליה מאי עביד קודשא בריך הוא בההיא שעתא אמר ליה קא חייך ואמר נצחוני בני נצחוני.

ב״ה

סיפור חסידי:

אחד מחסידיו של רבי אורי מסטָרֶליסק היה עני מאוד. פעם אחת בא לפני רבו, וסיפר לו כי אין לו כסף להשיא את בתו הבוגרת.

אמר לו הרבי שיקנה כרטיס הגרלה, ואף אמר לו באיזה מספר עליו לבחור בהגרלה, והבטיח לו שוודאי יצליח ויזכה.

מכר החסיד את כל נכסיו וקנה כרטיס בעבור חמש הגרלות עם המספר שאמר לו רבו.

ארבע הגרלות עברו, ובכולן הפסיד. לא נותרו לו אלא כמה ימים עד ההגרלה האחרונה. כיוון שראה שלא הצליח בפעמים הקודמות, מכר העני את הכרטיס לאיש אחר. והנה, כשנערכה ההגרלה החמישית, עלה בגורל המספר שאמר הרבי, והאיש שקנה את הכרטיס הוא שזכה בהגרלה.

כששמע על כך העני הצטער ובכה מאוד והתבייש לחזור אל הרבי.

לאחר זמן חשב העני כי טוב שייסע אל רבו. כשבא לפני הרבי החל לבכות בכי מר. שאל אותו רבו: "מפני מה אתה בוכה?"

סיפר לו החסיד כיצד חשש שגם בהגרלה החמישית יפסיד, ולכן מכר את הכרטיס לאיש אחר, שזכה בהגרלה.

כששמע זאת ר' אורי, כעס ואמר: "ריבונו של עולם! מאחר שדבריי אינם נשמעים, איני רוצה להמשיך להיות רבי." מאותו הזמן לא הסכים ר' אורי ששום אדם יבוא אליו.

באותם הימים הגיע לבקר את ר' אורי רבי שמחה בונים מפשיסחָה, שהיה עדיין אדם צעיר. סיפרו לו החסידים כי הרבי אינו נותן לשום אדם להיכנס אליו בגלל המעשה שאירע.

בכל זאת הלך ר' בונים אל הרבי, בירכו לשלום, ואמר:

"נאמר, כי הקדוש ברוך הוא מקיים את מה שגוזרים הצדיקים. כך מתפרשים דברי הפסוק 'וְתִגְזַר אוֹמֶר וְיָקָם לָךְ' (איוב כב, כח; תלמוד בבלי, תענית, דף כג עמ' א), אבל הלוא יודעים אנו כי אין מי שיכול להכריח את הקדוש ברוך הוא לשנות את רצונו, כמו שנאמר בתפילה: 'מִי יאמַר לָךְ מַה תַּעֲשֶׂה?' (תפילת נעילה של יום הכיפורים). ואם כך, הרי זו סתירה!

אלא כך יש להסביר זאת: אמנם רשאי הצדיק לגזור ולהחליט שאדם פלוני יהיה עשיר, אך אסור לו לקבוע ולתת עצה לקדוש ברוך הוא כיצד יתקיים הדבר. שהרי ייתכן כי האופן והדרך שבהם בחר הצדיק כבר נועדה לאדם אחר. בשל כך, אם רוצה הצדיק לברך אדם בעשירות, טוב יעשה אם יברך אותו בכך בלי שיגיד כיצד ואיך, והקדוש ברוך הוא כבר יסובב את הסיבות."

כששמע זאת ר' אורי נשק את ר' בונים על ראשו, ומיד בירך שוב את האיש העני ואמר לו: "יזמין לך השם יתברך את מה שתצטרך."

עיקר שביעי: הקב"ה שומר ובודק אבטלה

בְּיָדִי הַצַּדִּיק לְבַטֵּל אֶת גְּזֵרַת הַמָּקוֹם. אַדְרַבָּה, לוֹ יִתְבָּרַךְ יֵשׁ קוֹרַת רוּחַ בְּאָמְרוֹ: 'נִצְחוּנִי בָּנָי'.

הסברה:

אבינו שבשמים רוצה ש'ננצח' ונבטל גם את גזירותיו המפורשות. התורה "לא בשמים היא", וכשאנו פוסקים הלכה גם נגד 'בת קול' מן השמים, ה' מחייך ואומר "ניצחוני בני". כאשר בן חכם מזהה את רצונו הפנימי של אביו הוא פועל להגשמתו, גם נוכח אמירות הפוכות של האב. 'קליעת' הבן לרצון האב משמחת את האב עד מאוד. כך, והרבה יותר, ה' נהנה כשבניו מבטלים את גזירותיו וקולעים לכוונתו הפנימית.

הרחבה:

ליקוטי מוהר"ן - קמא תורה קכד

"'שִׁיר מִזְמוֹר לַמְנַצֵּחַ' – זַמְּרוּ לְמִי שֶׁמְּנַצְּחִין אוֹתוֹ וְשָׁמֵחַ" (פְּסָחִים קיט). כִּי כְּשֶׁמְּדַבֵּר לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּמְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ בִּטְעָנוֹת וּבַקָּשׁוֹת, רוֹצֶה לְנַצֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּבָיְכוֹל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵשׁ לוֹ תַּעֲנוּג מִזֶּה. עַל כֵּן שׁוֹלֵחַ לוֹ דִּבּוּרִים שֶׁיּוֹכַל לְנַצֵּחַ אוֹתוֹ כְּבָיְכוֹל, כְּדֵי לְקַבֵּל הַתַּעֲנוּג. כִּי בְּלֹא זֶה בְּוַדַּאי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְבָשָׂר וָדָם לְנַצֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אַךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַצְמוֹ שׁוֹלֵחַ וּמַזְמִין לוֹ דִּבּוּרִים וּטְעָנוֹת לְנַצֵּחַ אוֹתוֹ כַּנַּ"ל

סיפור מסיידי:

בשנת תקט"ז או תקי"ז, התכוננו הבעל שם טוב הקדוש ותלמידיו לחג הפסח. באותה שנה, היה משהו שהבעל שם טוב הקדוש התנהג בשונה מכל שנה, ובעת שאיבת 'מים שלנו' היה שרוי בשמחה רבה, ולעת ערב בזמן בדיקת חמץ, קדרו פניו.

התלמידים הבינו שמשהו מעיב על שמחת ההכנות לחג, והדבר גרם גם להם לשקוע בצער, בלילה לאחר בדיקת חמץ, הבעל שם טוב הקדוש קרא לעשרה מתלמידיו, וביקש מהם לערוך תיקון חצות בכוונה רבה.

למחרת בבוקר, נשאר הבעל שם טוב הקדוש בפנים דאוגות, וביקש מתלמידיו לכוון בשעת התפילה את הכוונות המיוחדות של ראש - השנה.

ב״ה

לאחר התפילה הבעל שם טוב הקדוש אמר דברי תורה, בנושא הביטחון בה', והסביר ש'ביטחון האמיתי' הוא, גם כשהאדם לא רואה שום פתרון לישועה, אבל, הוא בוטח בה' ומאמין בישועתו הקרובה, והוסיף, שהדבר שמוכיח שיש לאדם בטחון בה' שהוא - בשמחה.

בשעת אפיית המצות הבעל שם טוב הקדוש היה בשמחה, אך לפני תפילת מנחה שוב ציווה הבעל שם טוב הקדוש לתלמידיו לכוין את הכוונות של ראש - השנה, ועל פני תלמידיו היתה חרדה גדולה.

ליל הסדר הגיע, ותלמידיו הקדושים של הבעל שם טוב הקדוש הסבו סביב רבם, ציפו לשמוע את הסבריו ודברי תורתו הנפלאים שהיה נוהג לומר בזמן אמירת ההגדה.

אבל השנה, כל הסדר הבעל שם טוב הקדוש לא הרים את עיניו מן ההגדה, רק קרא את ההגדה בנעימה משתפכת, ולא פסק לרגע מקריאתו, ותלמידיו היה צער עמוק מהדבר.

באותו ליל הסדר, היתה דממה מעיקה, והתלמידים שקעו בהרהורים, לנוכח שתיקתו של הבעל שם טוב הקדוש.

לפתע כשעיניו של הבעל שם טוב הקדוש היו עצומות, הוא התחיל לצחוק, צחוק מלא חדווה פנימית עמוקה, כשפניו היו לוהטות בשלהבת קודש.

כעבור שעה קלה, פקח הבעל שם טוב הקדוש את עיניו וקרא: "מזל-טוב! ברוך הוא וברוך שמו הגדול, הבוחר בתורה ובמשה עבדו ובישראל עמו, שגם עמו הם בבחינת ישראל, ופועלים יותר מאשר ישראל'יק בעל שם טוב".

וסיפר להם הבעל שם טוב הקדוש, את אשר ראו עיניו הקדושות:

"בערב חג הפסח השנה נגזרה גזירה חמורה על אחד מכפרי היהודים שבסביבה, וגויי המקום החליטו להתנפל על היהודים, ולכלות את זעמם, דווקא בליל הסדר.

"בראותי זאת, ניסיתי לעורר רחמים לפני היושב במרומים, ביקשתי גם את עזרתכם בתפילה ובכוונות, אבל כל מעשיי וכל מעשיכם - לא הועילו.

כשראיתי את עוצמת הגזירה, וחוסר הסיכוי לבטלה, השלכתי יהבי על הקב"ה מתוך ביטחון מוחלט, ואמונה ללא ספקות.

הערב, בשעת עריכת הסדר, שעת הגזירה קרבה, ולא ראיתי מוצא לביטול הגזרה, אבל, לפתע הדברים השתנו.

באותו הכפר, שבו נגזרה הגזרה, ישב אחד מחסידנו עם רעייתו לשולחן הסדר, והוא יהודי בינוני בתורה, אבל, תמים במעשיו ובעל מעשים טובים, ולזוג הנ"ל אין ילדים, כאשר הם ישבו לקרוא את ההגדה, סיפר הבעל לאשתו את הצרות שהיו לבנ"י - עפ"י המדרשים.

"כשסיפר על גזירת "כל הבן היילוד היאורה תשליכוהו" פרצה האישה בבכי מר, ואמרה: 'אילו היה הקב"ה מזכה אותי בבן, לא הייתי מאפשרת לאיש לפגוע בו, לא הייתי נוהגת עמו כפי שהקב"ה נוהג בנו'.

הבעל, הצדיק את הדין ואמר, שעלינו להאמין כי "צדיק ה' בכל דרכיו", אבל האשה המשיכה לטעון: 'איפה מידת הרחמים? איך יכול הקב"ה מתנהג כך עם בנו יחידו? אפילו אם אנחנו חוטאים לו, בכל - זאת הרי אנו בניו!'.

כך התנהלה ביניהם שיחה נוקבת: הבעל מצדיק את הקב"ה, ואילו האשה טוענת שהקב"ה היה צריך יותר לרחם על עם ישראל.

אחרי הכוס הרביעית נסתתמו טענותיו של הבעל, והוא אמר: 'הצדק איתך, הקב"ה צריך לרחם יותר על עמו'!

ומכיון שהויכוח תם והם היו תחת השפעת היין ששתו, קמו שניהם ויצאו בריקוד.

סיים הבעל שם טוב הקדוש את דבריו: באותו רגע קיבלו גם בשמים את דברי הסניגוריה של האשה הכפרית, וכאשר יצאו השניים במחול, נהייתה שמחה גדולה בכל העולמות, והגזירה התבטלה, וגם אני שמח שמחה רבה.

עיקר שאינו: ועמך כולם צדיקים

יֶשְׁנָה מַעֲלָה גְּלוּיָה פְּרָטִית וְיִיחוּדִית בְּכָל יְהוּדִי שֶׁלֹּא נִמְצֵאת בְּשׁוּם יְהוּדִי אַחֵר. עַל כָּל יְהוּדִי לְהַאֲמִין וְלָדַעַת שֶׁעָלָיו לְהִתְקֵן עַל-יְדֵי שֶׁיִּלְמַד אֶת מְדָּתוֹ הַטּוֹבָה שֶׁל חֲבֵרוֹ.

הסברה:

כל יהודי הוא "חלק א־לוה ממעל ממש". לכל יהודי יש נשמה קדושה, מופלאה וייחודית, שהיא חלק מה' בעצמו. "ועמך כולם צדיקים". כל אחד יכול לשמש 'צינור' לגילוי אור ה' בעולם. שלמות האמונה בה' היא האמונה בישראל - על כל אחד להפנים שיש לחברו תכונה טובה ויקרה שאין בו, שאותה עליו ללמוד ולאמץ. גם אם נדמה שאחד מתוקן מחברו, תיקונו השלם יגיע רק על ידי אימוץ הטוב שיש בחברו.

הרחבה:

משנה סנהדרין, י, א

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר (ישעיה ס, כא) ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

סֵפֶר הַתַּנְיָא - פֶּרֶק ב

וְנֶפֶשׁ הַשֵּׁנִית בְּיִשְׂרָאֵל הִיא חֵלֶק אֱלוֹהַּ מִמַּעַל מַמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים" וְ"אַתָּה נָפַחְתָּ בִּי", וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר "מַאן דְּנָפַח מִתּוֹכִיהּ נָפַח". פֵּרוּשׁ מִתּוֹכִיּוּתוֹ וּמִפְּנִימִיּוּתוֹ, שֶׁתּוֹכִיּוּת וּפְנִימִיּוּת הַחַיּוּת שֶׁבָּאָדָם מוֹצִיא בִּנְפִיחָתוֹ בְּכֹחַ.

כָּךְ עַל דֶּרֶךְ מָשָׁל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עָלוּ בְּמַחְשָׁבָה, כִּדְכְתִיב "בְּנֵי בְּכוֹרִי יִשְׂרָאֵל", "בָּנִים אַתֶּם לה' אֱלֹהֵיכֶם", פֵּרוּשׁ כְּמוֹ שֶׁהַבֵּן נִמְשָׁךְ מִמֹּחַ הָאָב כָּךְ כִּבְיָכוֹל נִשְׁמַת כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל נִמְשְׁכָה מִמַּחֲשַׁבְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, דְּ"אִיהוּ חַכִּים וְלֹא בְּחָכְמָה יְדִיעָא", אֶלָּא "הוּא וְחָכְמָתוֹ אֶחָד", וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבָּ"ם שֶׁ"הוּא הַמַּדָּע וְהוּא הַיּוֹדֵעַ כו' וְדָבָר זֶה אֵין בְּיכֹלֶת הָאָדָם לַהֲבִינוֹ עַל בּוּרְיוֹ כו' כְּדִכְתִיב 'הַחֵקֶר אֱלוֹהַּ תִּמְצָא' וּכְתִיב 'כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם'" וגו'.

וְאַף שֶׁיֵּשׁ רִבְבוֹת מִינֵי חִלּוּקֵי מַדְרֵגוֹת בַּנְּשָׁמוֹת, גָּבוֹהַּ עַל גָּבוֹהַּ לְאֵין קֵץ, כְּמוֹ גֹּדֶל מַעֲלַת נִשְׁמוֹת הָאָבוֹת וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה עַל נִשְׁמוֹת דּוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה דְּעִקְבֵי מָשִׁיחַ, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲקֵבִים מַמָּשׁ לְגַבֵּי הַמֹּחַ וְהָרֹאשׁ. וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר יֵשׁ רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁמוֹתֵיהֶם הֵם בְּחִינַת רֹאשׁ וּמֹחַ לְגַבֵּי נִשְׁמוֹת הֶהָמוֹן וְעַמֵּי הָאָרֶץ. וְכֵן נְפָשׁוֹת לְגַבֵּי נְפָשׁוֹת, כִּי כָּל נֶפֶשׁ כְּלוּלָה מִנֶּפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה –

מִכָּל מָקוֹם שֹׁרֶשׁ כָּל הַנֶּפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה כֻּלָּם, מֵרֹאשׁ כָּל הַמַּדְרֵגוֹת עַד סוֹף כָּל דַּרְגִּין הַמְלֻבָּשׁ בְּגוּף עַמֵּי הָאָרֶץ וְקַל שֶׁבַּקַּלִּים, נִמְשָׁךְ מִמֹּחַ הָעֶלְיוֹן, שֶׁהִיא חָכְמָה עִילָּאָה כִּבְיָכוֹל, כְּמֹשֶׁל הַבֵּן הַנִּמְשָׁךְ מִמֹּחַ הָאָב, שֶׁאֲפִילוּ צַפְרְנֵי רַגְלָיו נִתְהַוּוּ מִטִּפָּה זוֹ מַמָּשׁ, עַל יְדֵי שֶׁהִיְתָה תִּשְׁעָה חֳדָשִׁים בְּבֶטֶן הָאֵם, וְיָרְדָה מִמַּדְרֵגָה לְמַדְרֵגָה לְהִשְׁתַּנּוֹת וּלְהִתְהַוּוֹת מִמָּנָּה צַפְרְנַיִם, וְעִם כָּל זֶה עוֹדָנָּה קְשׁוּרָה וּמְיֻחֶדֶת בְּיִחוּד נִפְלָא וְעָצוּם בְּמַהוּתָהּ וְעַצְמוּתָהּ הָרִאשׁוֹן, שֶׁהָיְתָה טִפַּת מֹחַ הָאָב, וְגַם עַכְשָׁו בַּבֵּן יְנִיקַת הַצַּפְרְנַיִם וְחִיּוּתָם נִמְשֶׁכֶת מֵהַמֹּחַ שֶׁבָּרֹאשׁ.

לקוטי מוהר"ן ל"ד:

כי יש בכל אחד מישראל, דבר יקר שהוא בחינת נקודה, מה שאין בחברו [...] ובחינה הזאת שיש בו יותר מחברו, הוא משפיע ומאיר ומעורר לב חברו, וחברו צריך לקבל התעוררות ובחינה הזאת ממנו, כמו שכתוב (ב) ומקבלין דין מן דין (מקבלים זה מזה)

ב״ה

סיפור חסידי:

כשנפל היהודי הקדוש מִפְּשִׁיסְחָה למשכב בעקבות מחלה קשה, גזרו מנהיגי העיר ימים של תענית וקראו לכולם לצום, לשוב בתשובה ולהרבות בתפילה ובצדקה.

באותו יום בא כפרי אחד לעיר, נכנס לפונדק ולתומו ביקש מהמוזג כוס יי"ש. מיד התעוררו הנוכחים בצעקות: "איך אתה יכול לשתות היום? הרי אנחנו מתענים ומתפללים לרפואת היהודי הקדוש."

נאלץ הכפרי להצטרף לצום ולתפילה, פנה לאלוהיו ואמר: "בבקשה השם יתברך, רפא את היהודי הקדוש, כדי שייפסק הצום ויניחו לי לשתות כוס יי"ש."

כשהחלים, אמר היהודי הקדוש שתפילתו התמימה של אותו כפרי התקבלה בשמים יותר מכל התפילות האחרות.

- בימי הרבי הריי"צ עוד קודם עלה הרבי לנשיאות, שאז היה מכונה הרמ"ש, היה הרבי חסיד של הרבי הריי"צ לכל דבר.

פעם אחת כאשר יצא מביתו של הרבי הריי"צ (שהיה דר בקומה השנייה ב770), כאשר יצא מדלת המעלית פגש שני חסידים: הרב אידלמן והרב פוגלמן. פנה אליהם הרבי ואמר להם: בחורים, רצונכם לשמוע תובנה טרייה, ווארט חם וטרי ששמעתי ברגע זה מפי הרבי. ענו לו החסידים: כן, בודאי.

פתח הרבי וסיפר:

אתם יודעים שלפעמים מגיעים לבית הכנסת יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות. כאלה שבאו מבית שומר תורה ומצוות והתרחקו וכאלה שנולדו בבית שאינו שומר תורה ומצוות. וכאשר אני פוגש אותם, אני תמיד חם ולבבי כלפיהם, מזמין אותם אליי מקרב ומחבק אותם. כמה מחסידי חב"ד המבוגרים פנו אליי ואמרו לי: אינך מתנהג כראוי, כי על ידי התנהגותך אתה נותן הכשר למעשיהם. להיפך, אמרו זקני החסידים, אתה צריך להיות קשוח כלפיהם, לנזוף בהם ולומר להם את האמת.

מכיוון שלא ידעתי אם אני צודק או שמא הם צודקים, הלכתי לרבי הריי"צ לשאול אותו, אם עליי לשנות את התנהגותי או להמשיך בדרכי.

ענה לי הרבי: השם ברא עולם ובני אדם, ונתן להורים ילד, וההורים אוהבים את הילד מאוד, אהבה בלי גבולות, אהבה הממלאת את כל הלב, וכשמגיע עוד ילד ההורים אוהבים גם אותו אהבה אינסופית וכן הלאה, כך לכל הילדים נותנים ההורים אהבה ללא מעצורים.

והוסיף הרבי הריי"צ ואמר: ופעמים נולד ילד, לא עלינו ולא עליכם, עם איזה חיסרון בגוף, איזו מגבלה, איזה מום, איזה פגם באחד מאיבריו, ואז נוסף לאהבת ההורים המשותפת לכל אחד מהילדים, לבם של ההורים יוצא אל הילד החריג ברגישות מיוחדת, בחמלה יתירה שמגבירה ומעצימה את האהבה כלפיו.

כך הקדוש ברוך הוא אוהב כל יהודי כמו אב רחמן האוהב את ילדיו, אהבה אין סופית ללא גבולות.

וכאשר הקדוש ברוך הוא רואה שיש חיסרון ביהודי: שמפאת שאינו מניח תפילין יש חיסרון בידו או בנפשו, או מפאת שאינו לומד תורה, נוצר חיסרון בראשו, או שאינו רץ למצוה, דבר היוצר חיסרון ברגלו, או שאינו שומר טהרת משפחה וכו' וכו', דברים שיוצרים פגמים בגופו, יש לו לקדוש ברוך הוא אהבה עמוקה ומיוחדת כלפיו, לבו יוצא אליו.

אני רוצה, שתתנהג כמו הקדוש ברוך הוא.

ב״ה

עיקר תשיעי: סגולת ארץ ישראל והגוף היהודי

גַּם בַּחֹמֶר הַגַּשְׁמִי שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן קָיְמֶת סְגֻלָּה אֵ-לֹקִית. כְּשֶׁם שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא הַ'כְּלִי' הָרָאוּי לְקַבֵּל וּלְגַלּוֹת בּוֹ אֶת הַשְׁרָאַת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, כָּךְ הַגּוּף הַיְהוּדִי הוּא הַ'כְּלִי' הָרָאוּי לְקַבֵּל וּלְגַלּוֹת בּוֹ אֶת הַ'חֵלֶק אֱ-לוֹהַ מִמַּעַל מַמָּשׁ' הַשׁוֹכֵן בְּקִרְבּוֹ.

הסדרה:

גם בחומר הגשמי, על־אף היותו נראה רחוק מה', טמונה סגולה א־לוקית. "ה' הוא הכל והכל הוא ה'", בכל דבר נמצא ה' יתברך, אך ישנם דברים חומריים שבהם אפשר להרגיש במיוחד את גילוי האלוקות והשראת השכינה. בארץ ישראל ישנה קדושה מיוחדת, היא המקום שבו חשים את השראת השכינה. גם הגוף היהודי קדוש, והוא הכלי לגילוי הנשמה האלוקית. החומר הגשמי, שבו בחר ה', מגלה את עצמותו יתברך עוד יותר מהרוחניות ומהנשמה.

הרחבה:

לוח היום-יום כט אֱלוּל, עֶרֶב ר"ה

מִפִּתְגָּמֵי רַבֵּנוּ הַזָּקֵן: אֵין שׁוּם הַשָּׂגָה, עַד כַּמָּה יָקָר אֱצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גּוּפוֹ שֶׁל הַיְהוּדִי (=מָען הָאט גָּאר קַיין הַשָּׂגָה נִיט, וִי עֶס אִיז טַיְיעֶר בָּא ה' יִתְבָּרַךְ דָּער גּוּף פּוּן אַ אִידֶן).

סֵפֶר הַתַּנְיָא פֶּרֶק מט

וְאַחַר כָּךְ בְּרָכָה שְׁנִיָּה "אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתָּנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ". כְּלוֹמַר שֶׁהִנִּיחַ כָּל צָבָא מַעְלָה הַקְּדוֹשִׁים וְהִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ עָלֵינוּ לִהְיוֹת נִקְרָא אֱלֹהֵינוּ. כְּמוֹ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כו' כַּנַּ"ל. וְהֵינוּ כִּי "אַהֲבָה דּוֹחֶקֶת הַבָּשָׂר". וְלָכֵן נִקְרָא אַהֲבַת עוֹלָם, שֶׁהִיא בְּחִינַת צֶמְצוּם אוֹרוֹ הַגָּדוֹל הַבִּלְתִּי תַּכְלִית לְהִתְלַבֵּשׁ בִּבְחִינַת גְּבוּל, הַנִּקְרָא עוֹלָם, בַּעֲבוּר אַהֲבַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְקָרְבָם אֵלָיו לְכְלָל בְּיִחוּדוֹ וְאַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְזֶה שֶׁכָּתוּב "חֻמָּלָה גְּדוֹלָה וִיתֵרָה" – פֵּרוּשׁ יְתֵרָה עַל קִרְבַת אֱלֹהִים שֶׁבְּכָל צָבָא מַעְלָה. "וּבָנוּ בָּחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן" הוּא הַגּוּף הַחָמְרִי, הַנִּדְמֶה בְּחָמְרִיּוּתוֹ לְגוּפֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם. וְקֵרַבְתָּנוּ וכו' לְהוֹדוֹת וכו'... וּלְיַחֶדְךָ כו' לְכְלָל בְּיִחוּדוֹ ית' כַּנַּ"ל.

סֵפֶר הַתַּנְיָא - אִגֶּרֶת הַקֹּדֶשׁ - פֶּרֶק יד

לְעוֹרֵר אֶת הָאַהֲבָה הַיְשָׁנָה וְחִבַּת אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ לִהְיוֹת בּוֹעֶרֶת כְּרִשְׁפֵּי אֵשׁ מִקֶּרֶב אִישׁ וְלֵב עָמוֹק, כְּאִלּוּ הַיּוֹם מַמָּשׁ נָתַן ה' רוּחוֹ עָלֵינוּ' רוּחַ נְדִיבָה בְּהִתְנַדֵּב עִם לְמַלֹּאוֹת יָדָם לַה' בְּיַד מְלֵאָה וּרְחָבָה, בְּרִבּוּי אַחַר רִבּוּי מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, הוֹלֵךְ וְעוֹלֶה לְמַעְלָה רֹאשׁ כְּמִדַּת קֹדֶשׁ הָעֶלְיוֹן הַמֵּאִיר לְאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ, הַמִּתְחַדֵּשׁ וּמִתְרַבֶּה תָּמִיד, כִּדְכְתִיב "תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה", דְּהַאי "וְעַד אַחֲרִית" כו' אֵינוֹ מוּבָן לְכְאוֹרָה, שֶׁהֲרֵי בְּאַחֲרִית שָׁנָה זוֹ מַתְחֶלֶת שָׁנָה שְׁנִיָּה וְאִם כֵּן הַוֵי לֵיהּ לְמֵימַר "לְעוֹלָם וָעֶד"?

אַךְ הָעִנְיָן יוּבַן עַל פִּי מַה שֶׁכָּתוּב "ה' בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ", שֶׁיְּסוֹד הָאָרֶץ הָעֶלְיוֹנָה הִיא בְּחִינַת מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְהַתַּחְתּוֹנָה הִיא אֶרֶץ חֻפָּץ, הַמְכֻוָּנֶת כְּנֶגְדָּהּ מַמָּשׁ וְנִקְרֵאת עַל שְׁמָהּ אֶרֶץ הַחַיִּים, הִנֵּה הוּא נִמְשָׁךְ מֵהַמְשָׁכַת וְהֶאָרַת חָכְמָה עִילָּאָה מְקוֹר הַחַיִּים הָעֶלְיוֹנִים, כִּדְכְתִיב "הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ" וכו', וְהֶאָרָה וְהַמְשָׁכָה זוֹ הִיא מִתְחַדֶּשֶׁת בְּאוֹר חָדָשׁ מַמָּשׁ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה.

סיפור מסידי:

לפני מאתים וארבע-עשרה שנים, בי"ט בכסלו תקנ"ט, השתחרר מהכלא הרוסי רבי שניאור זלמן מליאדי, אדמו"ר הזקן, הראשון לשושלת חסידות חב"ד. המאסר נבע מהלשנה שקרית מכוערת של כמה ממתנגדי החסידות, אך אדה"ז הבין שהתרחשות זו משקפת גם התמודדות רוחנית – תוצאה של קטרוג על דרכו לגלות ולהפיץ את פנימיות התורה לרבים. ממילא, היציאה מן המאסר פירושה נצחון החסידות והוראה מן השמים להאיר את אור החסידות עוד ועוד. מאז ועד היום, מציינים חסידי חב"ד וכל ההולכים לאורה של תורת החסידות, את י"ט כסלו, "חג הגאולה" של אדמו"ר הזקן, כיום חג לחסידות ואוהביה בכל מקום.

את בשורת שחרורו הודיע במכתב לחברו הטוב רבי לוי יצחק מברדיטשוב, ושם כתב: "ומי אנכי שפל אנשים כמוני שהביאני ה' עד הלום שנתגדל ונתקדש שם שמים על ידי... אך מאת ה' היתה זאת לגלגל זכות על ידינו בזכות ארץ הקדש ויושביה , ותעזור לנו בכל עת להרחיב לנו מצר ולחלצינו ממיצר"[1]. מפליא הדבר שמכל פעלו הרב בהרבצת תורה לאלפים, בתורה ועבודה וגמילות-חסדים, תלה אדמו"ר הזקן את שחרורו דוקא בזכות ארץ ישראל (חסידים מנו את החזקת בני ארץ הקודש כאחת מעשר זכויותיו של אדה"ז, ומכאן נראה שזכות זו עולה על כולנה).

מהי "זכות ארץ הקודש ויושביה"? מדובר בתמיכה הכספית ביושבי ארץ ישראל, ובפרט בעליית החסידים שהגיעו לארץ כעשרים שנה קודם לכן – בראשות רבי מנחם מענדל מויטבסק, שאדה"ז היה תלמיד-חבר שלו – תמיכה שהיתה נחוצה ממש כאויר לנשימה. כדאי להזכיר שמשלוח הכספים הזה לארץ-ישראל הוא שהיה העילה המרכזית למאסרו של אדה"ז, בטענה שהוא מסייע לאימפריה העות'מנית יריבתה של רוסיה. לפי זה אפשר לפרש קצת בבדיחותא שאדה"ז כאילו אומר: כמו שהסתבכתי בגלל ארץ-הקודש, כך ודאי היא דאגה גם לשחרר אותי...

(מפי הרב גינזבורג שליט"א, נערך מדברי הרב ע"י ר' יוסף פלאי)

החוברת נבנתה על מאמר הרב יצחק גינזבורג שליט"א "תשעת עיקרי האמונה של פנימיות התורה", בתוך "אמונה ומודעות".

מקורות מהם נלקחו החומרים בחוברת זו (ותודתנו לכל העוסקים והעוסקות במלאכה):

חוברת מבצע "תשעת עיקרי פנימיות התורה", הרב שילה אופן, ת"ת "תורת חיים"

מבצע "תשעת עיקרי האמונה", הגב' טליה מימון, תיכון "יעלת חן".

גליונות "ואביטה"/ אתר "חב"דפדיה" / אתר "גל עיני" / אתר "עוד יוסף חי" -הרב איציק שפירא, ועוד.